



# VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2019



*Utsikt över Edsviken från Falkberget Foto: Linnéa Johansson*

# Verksamheten 2019

Berättelsen avser aktuella moment för år 2019 i 2019-2020 års verksamhetsplan antagen 2019-03-08. Kommentarer/utfall av respektive planerat moment framgår i sammanställningen nedan. Notera att alla rubriker från verksamhetsplanen inte finns med nedan utan endast de som rör år 2019.

## 1. Miljöövervakning

### 1.1 Miljöövervakning enligt kontrollprogram (MKP)

**Budget:** 140 000:- / **Utfall:** 140 688:-

**Syfte:** Miljöövervakningsprogrammets syften är att översiktligt övervaka miljötillståndet i Edsviken, utgöra underlag för åtgärder i avrinningsområdet samt att på lång sikt följa upp effekter av genomförda åtgärder.

- 1.1.1 Miljöövervakningsprogrammet som upphandlats under år 2017 fortlöper. Resultat rapporteras till datavärd och i årlig rapport och en utvärdering görs.
- 1.1.2 Resultaten från miljöövervakningen presenteras på årets första styrgruppsmöte och rapporter läggs ut på Edsviken Vattensamverkans hemsida.

*Utfall: Edsviken Vattensamverkan upphandlade 2017 utförare av kontrollprogrammet för åren 2018-2019 med möjlig förlängning 1+1 år. Resultat har rapporterats av utförande konsult (Calluna AB) löpande. 2019 års rapport redovisas på 2020 års första styrgruppsmöte (februari) och data rapporteras in till datavärd efter godkänd rapportering. Miljökontrollprogrammet har fortlöpt utan anmärkningsvärda avvikelser.*

### 1.2 Arbeten inom ramen för Edsvikens lokala åtgärdsprogram

**Budget:** 330 000:- / **Utfall:** 0:-

**Syfte:** Edsviken vattensamverkan tar i samarbete med Länsstyrelsen i Stockholm fram ett lokalt åtgärdsprogram för Edsviken. Det lokala åtgärdsprogrammet skall peka på en väg att arbeta med målet att nå satta miljö kvalitetsnormer.

- 1.1.1 Medel är avsatta för eventuellt behov av kompletterande undersökningar eller åtgärder i samband med, eller som ett resultat av, Edsvikens lokala åtgärdsprogram.

*Utfall: Inga kompletterande undersökningar har genomförts inom ramen för budgeten inom Edsviken vattensamverkan. Tid har inte funnits under år 2019. Undersökningarna som genomförts har bekostat LÅP-projektets budget.*

## 2. Aktiviteter

## **2.1 Information och samverkan**

**Budget:** 130 000:- / *Utfall: 151 703:-*

*Kommentar till utfallet: Flera poster drog över budget marginellt vilket förklarar den totala differensen mellan budget och utfall. Speciellt hemsidan blev dyrare än beräknat samt filmen och planerad sprayningskampanj i samband med lanseringen av filmen.*

**Syfte:** Syftet med information och samverkan är att sprida kunskap om arbetet inom vattensamverkan och att samverka inom och utanför samverkansgruppen.

**2.1.1** Om det är praktiskt och ekonomiskt möjligt ska Edsviken Vattensamverkan synas i minst ett offentligt sammanhang per år. Lämpliga aktiviteter: isaktivitet (provtagning) under skridskosäsong, deltagande i Hamnens dag (Danderyd), deltagande i Järfälla kommuns vattendag (Järfälla) eller Edsvikens dag. Under 2019 kommer Edsviken vattensamverkan delta i Igelbäckens dag den 25 augusti (25000:-).

*Utfall: Edsviken Vattensamverkan medverkade vid Igelbäckens dag i augusti 2019.*

**2.1.2** Ta fram en film tillsammans med Oxunda vattensamverkan gällande dagvattenhantering (60000:-).

*Utfall: Under året tog Edsviken vattensamverkan i samarbete med Oxunda vattensamverkan fram en dagvattenfilm som lanserades under hösten och har fått fint mottagande och stor spridning.*

**2.1.3** Intern utbildning av den nyvalda styrgruppen (0:-).

*Utfall: I samband med årsmötet i mars 2019 genomfördes en intern utbildning för styrgruppen.*

**2.1.4** Kommunikationsaktivitet på sociala medier i samband med världsvattendagen i mars (0:-).

*Utfall: I samband med världsvattendagen belystes samverkans arbete i sociala medier.*

**2.1.5** Lokal (inom respektive kommun) förankring av det lokala åtgärdsprogrammet (0:-).

*Utfall: LÅP-arbetet har till viss del förankrats i kommunerna men arbete kvarstår efter det att LÅP-dokumentet är uppdaterat med de uppdaterade betingen och ytterligare åtgärder.*

- 2.1.6** Workshop med kommuner kring Lilla Värtan om utbytet mellan Edsviken och Lilla Värtan (0:-).

*Utfall: Under hösten 2019 genomförde vattensamverkan en workshop med kommunerna runt lilla Värtan för att prata om resultatet av vår modellering inom LÅP-arbetet.*

- 2.1.7** Underhåll samt en större uppdatering av Edsviken Vattensamverkans hemsida. Här ingår även domänavgift (25000:-).

*Utfall: Under året tog samverkan fram en ny hemsida som är klar så när som på viss funktionalitet gällande dokumentsorteringen. Hemsidan har uppdaterats löpande under året och domänavgifter har betalats.*

- 2.1.8** Rundresa på Edsviken för styrgrupp och arbetsgrupp. Här ingår eventuell båthyra m.m.(20000:-).

*Utfall: I juni 2019 genomfördes en exkursion på Edsviken med fokus på provtagning.*

### **3. Administration**

**Budget:** 144 000:- / **Utfall:** 173 650:-

*Kommentar till utfallet: Flera administrativt tunga poster har genomförts under året, se sammanställning i gråa fältet nedan.*

- 3.1** I samordnarens administrativa arbete ingår ett antal uppgifter så som beredning av ärenden till styrgruppen, samordning av arbetsgruppens arbete samt administration kring mötena. Ekonomiskt arbete omfattar hantering av budget, fakturering, hantering av ansökningar och redovisningar av finansiella bidrag. Ansvar för information, kommunikation och dialog med till exempel centrala och regionala vattenmyndigheter och vattenvårdsförbund och andra kommunala vattenorganisationer i länet och distriktet, universitet och högskolor ingår också.

*Utfall: Under år 2019 har det hållits tre styrgruppsmöten och ett antal arbetsmöten.*

*Under året har samordnaren, med stöd av arbetsgruppen:*

- tagit fram en budget för år 2020.*
- tagit fram en verksamhetsplan för år 2020.*

*Under året har samordnaren även:*

- lett konsulter inom LÅP-arbetet och ansvarat för avrop/upphandlingar.*

- samordnat kontakter (mellan kommunerna, konsulter och länsstyrelsen) gällande framtagande av ett lokalt åtgärdsprogram för Edsviken.
- upphandlat, styrt och samordnat framtagandet av dagvattenfilmen.
- samordnat lanseringen av filmen.
- upphandlat, styrt och medverkat vid framtagandet av den nya hemsidan.
- tagit fram en utbildning och planerat samt beställt en exkursion för styrgruppen.
- organiserat en workshop med kommunerna runt lilla Värtan.
- tagit fram kommunikationsmaterial till kommunikationen på sociala medier i samband med världsvattendagen.
- organiserat medverkan på Igelbäckens dag.
- hanterat all mötesadministration.
- haft löpande kontakt med Länsstyrelsen i Stockholm för Edsviken Vattensamverkans räkning.
- skött ekonomin och redovisat föregående års räkenskap på årets första styrgruppsmöte.
- sammanställt verksamhetsberättelse för föregående år.
- svarat på allmänhetens och näringslivets frågor som inkommit till Edsviken Vattensamverkan.
- svarat på en remiss från vattenmyndigheten för Edsviken vattensamverkans räkning.

# Kommunernas rapporterade projekt under 2019

Nedan anges medlemskommunernas och länsstyrelsens rapporterade pågående arbeten under år 2019:

## Danderyd

- Arbetet med att ta fram en vattenplan och en dagvattenplan för Danderyds kommun har påbörjats. En projektplan som redogör för vad projektet eventuellt kommer kosta, kunskapsluckor samt tidsplan, är upprättad. Planerna förväntas vara klara våren 2021. LÅP-arbetet är en del i detta. En styrgrupp och en arbetsgrupp har blivit tillsatta. Arbetsgruppen för vattenplanen arbetar tillsammans med konsult.
- 6e april hålls Naturdagen vid Norra Träskåns utlopp till Edsviken. Tipspromenad, klappa lamm m.m. Edsviken lyfts med bland annat foldrar.
- Våtmark anläggs vid Ekebysjön.
- Informationsdag vid Hamnens dag i maj där problematiken kring båtbottnfärger lyfts.
- Tanken att lägga ut en båttömningsstation vid Ekudden under 2019.
- Groddjursinventering klar i slutet av augusti.
- En till båtlattömningsstation planerades vid Ekudden men den har skjutits upp i planerna.
- Har kartlagt miljögifter på båtuppläggningsplatser.
- Arbetet med en ny ÖP är påbörjat. Den förväntas vara klar år 2021.

## Sollentuna

- SEOM har fått dom från Mark och Miljödomstolen med godkännande av anläggning av skärmbassäng i Edsviken för rening av dagvatten från tre tekniska avrinningsområden, vilka står för ca 30 % av Edsvikens dagvattenbelastning. Den godkännande domen är giltig i 20 år. Gestaltningen är ännu inte klar, då även gångstråket kring skärmbassängen är tänkt att byggas om samt eventuell anläggning av bryggor.
- Sollentunas stora dagvattentunnel Centrumtunneln har tömts, då tunneln tidigare var full av sediment där endast en tunn ränna funnits på toppen. Tömningen har positiv inverkan på rening av dagvatten från Sollentunas centrala stadsdelar. Sandfång har även tillkommit vilket ger en ännu bättre rening.
- Sollentuna arbetar för tillfället med att utreda möjligheten att anlägga dagvattendammar i Slottsparken uppströms Edsviken. Förutom att hantera vattenvårdsfrågorna förväntas projektet ha en positiv inverkan på kulturella värden, rekreation och ekosystemtjänster.
- Sollentuna arbetar inom LIFE IP Rich Waters där kommunen skall ta fram en vattenplan som tar hänsyn till klimat och ekosystemtjänster samt ett projekt i Norrviken där bottenbehandling kommer att genomföras för att minska internbelastningen i sjön.
- Kartläggning av miljögifter på båtuppläggningsplatser genomförs. Efter kartläggning sker nu provtagningar av miljögifter på båtuppläggningsplatser.
- Arbetet med vatten-planen fortskrider. Delar av vatten-planen interngranskas i början på 2020. Resterande delar interngranskas i slutet av mars. Efter avklarade interngranskningar går den ut på remiss. Vatten-planen ska tas i KF, förmodligen under hösten 2020.

## **Solna**

- Solna har fått LOVA- bidrag för ett pilotprojekt i Igelbäcken där växter (fytofiltrering) ska planteras för att rena vattnet. Växterna skördas sen och förbränns för att förhindra spridningen av miljögifter. LÅP-Igelbäcken pågår och leds av Solna. Tanken är att bli klar 2019, men risk finns att arbetet inte hinner bli klart under året.
- Solna samverkar med andra kommuner vid framtagande av LÅP, bland annat Brunnsviken som har antagits. Ett åtgärdsprogram har antagits för Solnas delar av Igelbäcken, Edsviken och lilla Värtan. De åtgärder som är föreslagna i Solnas åtgärdsprogram ska nu genomföras.
- Lokalt åtgärdsprogram för Igelbäcken pågår och leds av Solna. Påverkansanalysen är slutförd och fortsatt arbete kommer att fokusera på 3 påverkansfaktorer; vattenbrist, morfologi och PFAS.
- Solna har genom KS antagit ett åtgärdsprogram för Lilla Värtan. Man kommer anlägga en damm som skall ta hand om vatten som tidigare gått till Brunnsviken och Lilla Värtan.
- Solna har deltagit i länsstyrelsens kunskapsseminarium om bäver under september.
- Solnas pågående arbete med dagvattendammen vid Råstasjön har fått problem med för dyr upphandling. Dammen kommer därför inte bli klar i år utan förhoppningsvis under 2020.
- Under hösten genomfördes tillsyn av alla konstgräsplaner i Solna. En större anläggning ligger i Edsvikens avrinningsområde.

## **Sundbyberg**

- Två dammar är planerade att anläggas i Ursviks Västra delar. Dammarna har en hög beräknad reningseffekt, och kommer att leda vatten mot Igelbäcken. Detta kommer att innebära ett tillskott av vatten till bäcken, som just nu har ett för lågt vattenflöde.
- Ny dagvattenstrategi har anställts i januari.
- Dagvattenstrategi har påbörjats.
- Arbetet med att uppdatera stadens dagvattenpolicy har påbörjats.
- Tvärbanan planeras, där tillsyns bevakar bland annat länshållningsvatten. Kontrollprogram ska tas fram.

## **Järfälla**

- Arbetet med vatten-planen fortskrider.

## **Stockholm Vatten och Avfall AB**

- Handlingsplan för mikroplaster är framtaget, ska tas i KS.
- SVOA har tidigare haft mycket bekymmer med ansvarsfördelningen gällande driftdelen av dagvattenhanteringen. SVOA har skrivit avtal med Stockholm när det gäller driften av dagvattenanläggningar, förutom växtbäddar, diken m.m. där SVOA enligt nytt avtal har ansvar för allt under gallren i gatubrunnarna.

- Under början av året (då vattnet gått genom spillvattensystemet till reningsverk) släpptes i princip inget dagvatten ut i Edsviken från Järva dagvattentunnel. Mot slutet av året har vattnet släppts på igen till Edsviken.
- Vattnet från bygget av förbifart Stockholm har fått godkänt att släppa sitt länshållningsvatten till Järva dagvattentunnel, detta vatten var mindre förorenat än förväntat men rinner i dagsläget ändå inte till Edsviken.
- Pågår diskussion gällande hantering av dagvatten från kommande gravplats som troligtvis lär ledas till Igelbäcken.
- SVOA har i samarbete med bland annat Skansen startat Baltic Sea Science center som riktar sig mot skolungdomar som öppnar 11e april 2019.
- Dammar har blivit utpekade av LÅP:et, en är aktuell.
- Brunnsviken skall fällas för att binda fosfor i sedimenten och arbetet är påbörjat. Åtgärden förväntas vara avslutad innan november månads utgång. Åtgärden utgör ett bra underlag inför eventuella insatser av liknande karaktär i Edsviken.
- Brunnsvikens bottenvatten pumpas vanligtvis ut i lilla Värtan för att få in syrerikt saltare vatten i viken, pumpningen pågår inte för tillfället. Påverkan på lilla Värtan och Edsviken ska utvärderas.
- Redogörelse för hur SVOA skall hantera åtgärdsplanering baserat på Edsvikens LÅP
- Från och med nästa år läggs projektledning av LÅP på miljöförvaltningen. SVOA fortsätter att delta och bidra med kunskap.
- SVOA kommer att ansvara för driften av Trafikkontorets dagvattenanläggningar utöver sina egna, avtal har tagits fram och signerats. Oklart när det börjar gälla. Formellt är anläggningarna fortfarande Trafikkontorets, SVOA drifvar och fakturerar TK.
- De första LÅP:en börjar närma sig politiskt beslut och är inne på en sista remissrunda.
- Information kring länsstyrelsens efterfrågan och användning utav LÅP.
- Arbetet med framtagande av ett LÅP fortskrider.
- Åtgärderna från Stockholms LÅP som gäller för SVOA förs samman med övriga åtgärder som SVOA ansvarar för, för en gemensam och transparent process. SVOA har åtgärder som är tvingande men har ändå förhoppningar om att LÅP-åtgärder kommer att prioriteras och genomföras.
- Samtliga kommunala verksamheter och bolag ska ta fram en koldioxidbudget.

### **Länsstyrelsen**

- Inlandsvatten har fått ny vägledning med nya bedömningsgrunder, nya beräkningar och vägledningar men även en del problem återstår innan arbetet är problemfritt. Problem med klassningsverktygen försenar klassningarna för kustvatten.
- Miljöbalksändring trädde i kraft vid årsskiftet. Bakgrunden återfinns i att EU-kommissionen inte ansett att Sverige implementerat vattendirektivet tillräckligt väl.
- Diskussioner kring innebörden av lokala åtgärdsprogram pågår, bland annat hur tungt de lokala åtgärdsprogrammen kommer att väga. Många frågetecken återstår.
- Har tagit fram en räkningssnurra för belastning.
- Statusklassning är genomförd och utlagda på VISS. Miljögiftsbedömningen är ej genomförd. Generellt har statusen blivit bättre. Några vattendrag och sjöar har försämrats. En del av skillnaderna kan bero på att bedömningsgrunderna har förändrats.